

Høringsvar, 17. september 2004

Høring over udkast til lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien (indførelse af mulighed for personlige alarm- og pejlesystemer og særlige døråbnere)

Indenrigs- og Sundhedsministeriet anfører i fremsendelseskrivelsen, at: "formålet med lovforslaget er at indføre hjemmel til at anvende personlige alarm- og pejlesystemer, samt særlige døråbnere på psykiatriske afdelinger. Disse midler kan efter forslaget anvendes for at forhindre, at en person udsætter sig selv eller andre for risiko for at lide personskade ved at forlade afdelingen.

Baggrunden for forslaget er en konkret sag, hvor en ældre mand forlod en psykiatrisk afdeling, og på trods af politiets eftersøgning blev fundet for sent..."

Det Ethiske Råd har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Generelle bemærkninger

Det Ethiske Råd er af den holdning, at proportionalitetsprincippet (det mindste middels princip) er et rigtigt og vigtigt princip i forbindelse med overvejelser om tvangsforanstaltninger inden for psykiatrien. Derfor er det positivt, hvis der er områder, hvor anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer og særlige døråbnere kunne træde i stedet for fysiske tvangsforanstaltninger som bæltefiksering og lignende beskyttelsesforanstaltninger. Det er i den forbindelse vigtigt, at disse nye foranstaltninger netop vil tjene som "det mindste middels princip", og ikke vil komme til at fungere som en reel tvangsmæssig frihedsberøvelse for en hel afdelings patienter i stedet for at tjene som en mindre indgribende foranstaltning for den enkelte patient.

Det nævnes i ministeriets høringsskrivelse, at begrundelsen for fremsættelsen af lovforslaget er en konkret sag, hvor en ældre mand forlod en psykiatrisk afdeling og på trods af politiets eftersøgning blev fundet for sent. Imidlertid fremgår det ikke af lovforslaget, at det fremsættes med særlig henblik på de ældre psykiatriske patienter (de gerontopsykiatriske patienter). Lovforslaget ses tværtimod udformet, så dets genstandsområde dækker alle psykiatriske patienter.

Det Ethiske Råd anbefaler derfor, at målgruppen for de foreslåede foranstaltninger nærmere afgrænses og defineres i lovforslaget.

Bemærkninger til de enkelte paragraffer.

Det fremgår af lovforslaget (§17a, stk. 2), at personlige alarm- og pejlesystemer kun må anvendes efter at "en læge" har tilset patienten. Denne formulering er for upræcis og indeholder ikke den fornødne garanti for beslutningens faglige lødighed/sikring af patientens retssikkerhed. Det anbefales, at det præciseres, at der skal være tale om en læge, der kender patienten godt, idet der jo er tale om et skøn over den dementes reelle ønsker. Det fremgår ganske vist af bemærkningerne til loven ..."Lægen, der med sit kendskab til patienten...", men det er at foretrække, at det præciseres i selve lovteksten.

Det fremgår af lovforslaget (§17a, stk. 3), at aflåsning af yderdøre "snarest muligt skal godkendes af overlægen". Den formulering er for upræcis. Det bør fremgå tydeligt, at ansvaret for en sådan godkendelse ligger hos den administrerende overlæge, der har det overordnede ansvar for tilsyn med tvangsmæssige tiltag på afdelingen. Det bør desuden tydeligt fremgå (eventuelt af bemærkningerne), hvilken tidsfrist, der er for dennes godkendelse. "Snarest muligt" kan være et meget elastisk begreb, hvilket ikke sikrer patienternes retssikkerhed.

Rådet anbefaler, at en 24 timers frist indføres. Efterfølgende bør det i psykiatriloven yderligere sikres, at der inden for de næste 24 timer - altså totalt 48 timer fra foranstaltningen er sat i kraft - sker en underretning af pårørende/værge. Det skal endvidere sikres, at det journalføres, at pårørende/værge er bekendt med foranstaltningen.

